

دبیاجه تجربه «مسجد ضرار» در سیره رسول خدا(صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فراموش‌شدنی نیست و نشان می‌دهد که ممکن است مفاهیم و مقولات مقدّس نیز چتری برای ضربه زدن به جامعه مؤمنان شوند. جامعه دینی، حول محور حق با معنای وسیع و عمیق آن می‌گردد و ذیل حاکمیت اسلام قوام می‌یابد؛ اما هم سنت الهی آن است که ایمان مسرد در کوره آزمون‌ها به محک گذاشته شود: «أحسب الناس أن يتركوا أن يقولوا آمنا و هم لا يفتنون. و لقد فتنا الذين من قبلهم فليعلمن الله الذين صدقوا و ليعلمن الكاذبين» ۱ و هم‌اندیشه و گفتار و کردار خود مؤمنان، در یافتن حق یا گرایش به باطل یا آمیختن این دو و سردرگم کردن مردمان مؤثر است. چنان‌که ابتدای هر فتنه‌ای، پیروی از هوای نفس و سرپیچی از قانون الهی است: «إنما بدء ووقوع الفتن أهواءُ تتبع و أحكامُ

سرنوشت ایمان‌آوردنگان به حضرت نوح که در قرآن بازگو شده، نشان می‌دهد حتّی آنان که از فتنه‌ای بزرگ سربلند بیرون آمده‌اند، چه‌سا در گام‌های بعدی بلغزند.^۲ یکی از مهم‌ترین مقاطع تاریخ معاصر ایران، سال ۱۳۸۸ است که کشور در گرداب فتنه درگیر شد. مردم ایران با زنجیره‌ای از رخدادهای درهم‌پیچیده و پرشتاب روبه‌رو بودند که در آن حق و باطل آمیخته بود. غبار آلودگی فضا اجازه نمی‌داد که حق، خود را تمام و کمال نمایان کند. فتنه، شرایط دشواری را برای فهم انسان

روایت‌هایی از متن و فرامتن فتنه هشتاد و هشت – ۳

غبار فتنه

جبهه حق جلوه کند و سرانجام خود آنان را نیز به زمین بزند؛ که «تاریخ اسلام پر است از خیانت بزرگانش به اسلام».۵. از سوی دیگر، تفکیک بین مسائل اصلی و فرعی در میان انبوه رخدادهای فتنه‌گون راهکاری است که به کمک جوینده راه حق خواهد آمد. ممکن است درمورد اینکه کدام مسئله اصلی و کدام فرعی است، روایت‌های مختلفی وجود داشته باشد _ همان‌گونه که پس از انتخابات دوره دهم ریاست‌جمهوری در سال ۸۸ این دیدگاه‌های رنگارنگ سر بر آورد _ اما با دقت نظر می‌توان به درستی داوری کرد. کلید اصلی در شناخت ماهیت و ابعاد فتنه ۸۸ تمرکز بر ادعای تقلّب و متّهم ساختن نظام اسلامی به خیانت در «حقّ الناس» است.

اما برای فهم مسئله اصلی در فتنه ۸۸

یکی از مهمترین مقاطع تاریخ معاصر ایران، سال ۱۳۸۸ است که کشور در گرداب فتنه درگیر شد. مردم ایران با زنجیره‌ای از رخدادهای درهم‌پیچیده و پرشتاب روبه‌رو بودند که در آن حق و باطل آمیخته بود. غبار آلودگی فضا اجازه نمی‌داد که حق، خود را تمام و کمال نمایان کند.

تبتدع بخالف فيها کتاب الله و يتولّى عليها رجال رجلاً علی غیر دین الله فلو أنّ الباطل خلس من مزاج الحق لم یغف علی المرتدین ولو أنّ الحق خلس من لبس الباطل انقطعت عنه ألسن المعاندين و لكن یؤخذ من هذا ضعفٌ و من هذا ضعفٌ فیميزجان»^۲ می‌توان گفت زندگی در جامعه دینی، همچنانکه با پیشرفت و رشد و رویش همراه است، همواره با پیچیدگی‌های خاصی نیز روبه‌رو است؛ چون ستّ ابتدای مؤمنان هیچ‌گاه پایان نمی‌گیرد چه در شدّت باشند و چه در رخاء تأمل در

پدید می‌آورد؛^۳ اما چه چیزی به روشن شدن حق در غبار فتنه کمک می‌کند؟ و در این میانه چه باید کرد؟ به نظر می‌رسد تمسک به «محکّمات» اوّلین قدم در این مسیر باشد. در مقام عمل نیز «قانون»، ملاک و معیار است. مجاهده برای فهم حق و پرهیز از شبهات که انسان را دچار تردید در تشخیص می‌کند و نیز پایبندی به قانون که مبنای نظم مدنی _ سیاسی است، اصولی هستند که به روشنگری در دوران فتنه کمک بسپار می‌کنند. البته ممکن است هرکسی فهم خود را واقعیت

پاورقی

Research@kayhan.ir

حتّی هنگام رأی‌دهی به تحریک رأی‌دهندگان پرداختند و گفتند: «اگر تقلّب شد، بریزید به خیابون». یکی از نامزدها در روز شنبه پس از انتخابات از یک صحنه‌رایی خطرناک برای خیانت به آراء مردم سخن گفت و بر طبل تقلّب کوبید: «مردم آگاهند و در برابر کسانی که با تقلّب روی کار بیایند تمکین نخواهند کرد». شعارهای دسته‌ای از مردم تهران که با «تجاوب نسبی» این ادّعا برای اعتراض به خیابان‌های تهران آمده بودند نیز بر همین محور بود: «رای من کو؟»، «رای ما رو پس بدید» و…

یک راه دیگر آن است که برای فهم اصلی یا فرعی بودن یا وزن و اثر هر مسئله در فتنه، آن را در ذهن خود حذف کرده و تصوّر کنیم اگر آن مسئله رخ نمی‌داد، آنگاه چه می‌شد؟ در میان مسائل ریز و درشت فتنه ۸۸، هیچ رخدادی را هم پایه و هم‌وزن ادّعای تقلّب _ و روش طرح و دنباله‌گیری آن _ نمی‌توان یافت که این‌گونه همه رخدادهای قبل و بعد از خود را متأثر ساخته و حتّی به آنها معنی بخشیده باشد. کسانی بودند که با شبهه در سلامت انتخابات از سوی برخی نامزدها، در نگاه اوّل دچار تردید شده و منتظر ارائه ادلّه مناسب و کافی برای اثبات این ادّعا بوده‌اند. اگر ادّعاهای معترضان در مسیرهای معتبر قانونی که قابل راستی‌آزمایی باشد دنبال می‌شد، حقیقت سخن معترضین برای همگان روشن می‌شد. در آن صورت، نه این‌همه هزینه به کشور تحمیل می‌شد، نه مجالی برای سوءاستفاده دشمن می‌ماند.

پانوش‌ها:

۱- سوره عنکبوت، آیات ۲ و ۳. ترجمه: «آیا مردم پنداشدند که تا گفتند ایمان آوردیم رها می‌شوند و مورد آزمایش قرار نمی‌گیرند. و به یقین کسانی را که پیش از اینان بودند آزمودیم تا خدا آنان را که راست گفت‌هاند معلوم دارد و دروغ‌گوین را آئیز معلوم دارد.» ۲- نهج‌البلاغه، خطبه ۵۰. ترجمه: «همانا آغاز پدید آمدن فتنه‌ها، پیروی خواش‌های نفسانی است و نوآوری در حکم‌های آسمانی. نوآوری‌هایی که کتاب خدا آن را نمی‌پذیرد و گروهی از گروه دیگر باری خواهد تا برخلاف دین خدا، اجرای آن را به عهده گیرد. پس اگر باطل با حق درازنمیزد، حقیقت‌جو آن را شناسد و ناند، و اگر حق به باطل پوشیده نگردد، دشمنان را مجال طعنه زدن نماند. لیکن‌اندکی از این و آن گیرند، تا به هم درآمیزد.» (ترجمه استناد سیدجعفر شهیدی.

۳- شرحی از امتحان دوران رخّاه برای مؤمنان به حضرت نوح را در خطبه‌های نماز جمعه ۱۳۷۲/۱/۲۹ حضرت آیت‌الله خاتمی‌ای بخوانید. ۴- برگرفته از سخنان رهبر انقلاب در دیدار با شاعران ۱۳۸۸/۶/۱۴. ۵- بخشی از نامه امام خمینی(ره) به آیت‌الله منتظری در تاریخ ۱۳۶۸/۱/۶. صفحه امام، ج ۲۱، ص ۳۲۲. ۶- سخنان رهبر انقلاب در دیدار با گروهی از دانشجویان ۱۳۹۲/۵/۶.

این انسان انتخابگر، به اقتضای حکمت پروردگار و بنا بر شرایط تکوینی عالم خاک، قوا و امکاناتی در اختیار دارد. از سویی چراغ عقل به دستش داده شده تا از درون راهنمای او باشد، و چون این نور درونی برای هدایت یافتن او بسنده نیست، پیامبران بزرگوار یاری کنند.^۱ لطف خداوند همچنان ادامه دارد. پروردگار متعال، فرشتگانی را نیز آفریده است که در حق مؤمنان دعا کنند و در پیمودن راه حق مددکارشان باشند.^۲

همچنین از سوی دیگر، در سرشت آدمی غرایزی حیوانی نهاده شده است. این غرایز

بررسی قیام ۱۵ خرداد؛ مبداء تحولات منتهی به انقلاب اسلامی – ۳

برترین نعمت‌ها و خدمت‌ها

برای ادامهٔ حیات و نسل او ضروری‌اند. هواهای نفسانی و وسوسه‌های شیطان نیز انسان را به سوی خود فرا می‌خوانند. به این ترتیب استعدادها و امکانات متنوع و متوازی در اختیار آدمی گذاشته شده و او راه‌ها و گزینه‌های خبر و شری نیز پیش روی دارد و اینک هموست که می‌یابد گزینش کند و در عرصهٔ انتخاب الهی گام بگذارد. سرشت انسان به گونه‌ای است که تنها بر اثر اعمال و انتخاب‌های ارادی خود رشد می‌کند و کمال می‌یابد؛ و تمام کارگاه هستی و تعلیم وحی نیز از همین واقعیت خبر می‌دهند. مقصود از آزمون یا امتحان انسان‌ها نیز همین است که خداوند آنان را میان دو دسته از عوامل و زمینه‌های متضاد و متراحم قرار داده است که هر یک از آنها آدمی را به سوی خود جذب می‌کنند و او می‌یابد با گزینش صحیح خود در امتحان الهی سربلند شود و در نتیجه کمال یابد و سعادتمند

پارهای از آیات و روایات، گویای آنند که «هدایت» برترین نعمت‌های خداوند است؛ زیرا اگر انسان از این نعمت بی‌بهره ماند، به مرتبهٔ حیوانات و حتی پایین‌تر از آن فرو می‌افتد. بر این اساس، ارزنده‌ترین خدمت‌ها تلاش در ارتقای انسان‌ها به مقام شامخ «انسان حقیقی» است. هنگامی که رسول اکرم(صلی الله علیه واله) امیر مؤمنان را برای ادارهٔ جنگ به یمن می‌فرستاد به ایشان فرمود:

برای تو بهتر از هر آنچه تا کنون خورشید بر آن طلوع و غروب کرده می‌باشد…
خداوند در قرآن کریم فرموده است: وَمَنْ أَخْيَاها فَكَأَمَّا أَخْيَا التَّائِمَ جَمِيعًا،^۳ «و هر کس انسانی را از مرگ رهایی بخشد چنان است که گویی همهٔ مردم را زنده کرده است.»

گرد، یا بر عکس، تن به غرایز حیوانی و جان به وسوسه‌های شیطانی می‌سپارد و با انتخاب‌های نادرست خویش به خیل گمراهان و مردود شدگان می‌پیوندد. پروردگار کریم، نعمت‌های بی‌شماری به بندگان ارزانی داشته است و همگان غرق در

صفحه ۶

شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۰

۱۸ رمضان ۱۴۴۲ – شماره ۳۷۳۴

امام صادق(علیه‌السلام) در تفسیر این بیان پروردگار فرمود: «تاویل‌ اعظم این آیه آن است که وی را دعوت کند، و او بپذیرد.»^۴ علامه طباطبایی (رحمه الله علیه) با توجه به همین روایت می‌فرماید: «کسی که دیگری را به سوی ایمان هدایت کند، در واقع او را زنده کرده است.»^۵ البته خداوند، خود در بالاترین مرتبه، هدایت انسان‌ها را بر عهده‌دارد، و پس از او، انبیای الهی و امامان معصوم(علیهم‌السلام) و فرشتگان و عقل انسانی قرار دارند.

در مقابل نیز بزرگ‌ترین خیانت‌ها، گمراه کردن بندگان از راه هدایت است. ابلیس که پس از سرکشی در برابر فرمان خداوند از آسمان‌ها و صفوف ملائکه بیرون رانده و تا قیامت مشمول لعنت خداوند شد، به منزلهٔ مظهر باطل، تاروز برانگیخته شدن انسان‌ها، از خداوند مهلت خواست، و تا روز و زمانی معین مهلت یافت. شیطان سپس به عزّت خداوند سوگند خورد که همهٔ انسان‌ها را – جز بندگان خالص خدا – گمراه خواهد کرد.^۶

پانوش‌ها:

۱- محدّد محمّدی ری‌شهری، میزان الحکمه، ج ۶، ص ۴۰۱ و ۴۰۲. ۲- احزاب (۳۳)، ۴۳. ۳- لقمان (۳۱)، ۲۰. ۴- محدّدقاری مجلسی، بحارالانوار، ج ۲۱، ص ۳۶۱. ۵- محدّدقاری مجلسی، بحارالانوار، ج ۲۱، ص ۳۶۱. ۶- محدّدقاری مجلسی، بحارالانوار، ج ۱۹، ص ۱۶۷. ۷- ج ۱۴، ص ۱۳ و ۱۲. ۸- عبدالله بن جمعه العروسی الحویزی، تفسیر نورالقلین، ج ۱، ص ۶۲۰. ۹- محدّدسین طباطبائی، تفسیر المیزان، ج ۵، ص ۳۱۷. ۱۰- قِیال فَاخْرَجْنِیْ مِنْهَا فَاَنْکَبَ رَجِیْعًا وَ اِنْ عَلَیْکَ لَعْنَتِیْ اِنْ یَسْمُوْا الذِّیْنَ هُمْ قَالُ رَبُّنَا فَانْظُرْ اِلٰی یَوْمِ یُنْزَلُ مِنْ سَمٰوٰتٍ سَاطِعَاتٍ اِلٰی یَوْمِ الْاٰخِرِ وَ اِنَّ یَوْمَ الْاٰخِرِ لَیْکَ اَلْعَاقِبَةُ. ۱۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۳۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۴۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۵۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۶۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۷۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۸۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۹۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۰۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۱۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۲۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۳۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۴۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۵۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۶۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۷۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۸۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۱۹۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۰۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۱۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۲۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۳۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۴۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۵۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۸- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۶۹- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۰- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۱- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۲- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۳- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۴- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۵- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۶- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹. ۲۷۷- قرآن مجید، سوره اعراف، آیه ۱۷۹.